

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معرفت در فلسفه اسلامی

(با نگاه به منظومه معرفت‌شناختی ابن سینا و ملاصدرا)

www.ketab.ir

مؤلف:

اکرم عسکرزاده مزرعه

دانشیار گروه فلسفه دانشگاه محقق اردبیلی

سرشناسه	: عسکرزاده مزرعه، اکرم، ۱۳۵۵-
عنوان و نام پدیدآور	: معرفت در فلسفه اسلامی (با نگاهی به منظومه معرفت‌شناسی ابن سینا و ملاصدرا) / اکرم عسکرزاده مزرعه.
مشخصات نشر	: اردبیل: انتشارات محقق اردبیلی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ ص
شابک	: ۰-۳۴۴۷۱۱-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ابن‌سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰ - ۴۲۸ ق. -- دیدگاه درباره شناخت (فلسفه اسلامی)
موضوع	: Avicenna -- Views on the theory of knowledge (Islam)
موضوع	: صدرالدین شیرازی، محمدبن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ ق. -- دیدگاه درباره شناخت (فلسفه اسلامی)
موضوع	: Sadradding Shirazi, Mohammad ebn Ebrahim -- Views on the (Islam) theory of knowledge
موضوع	: شناخت (فلسفه اسلامی)
موضوع	: (Knowledge, Theory of Islam)
رده بندی کنگره	: ۵۷۰ BBR
رده بندی دیویی	: ۱/۱۱۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۴۰۳۹۵۱
وضعیت رکورد	: فیبا

نام کتاب: معرفت در فلسفه اسلامی (با نگاه به منظومه معرفت شناختی ابن سینا و ملاصدرا)

مولف: دکتر اکرم عسکرزاده مزرعه

ناشر: انتشارات محقق اردبیلی

شابک: ۰-۳۴۴-۷۱۱-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

آدرس: اردبیل - سه راه دانش، بازار معطری، طبقه فوقانی، پلاک ۸

تلفن: ۰۴۵-۳۳۲۴۰۰۸۱

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
۹	فصل اول: نظریه ابن سینا در معرفت
۱۰	مقدمه
۱۱	کیف نفسانی بودن علم و معرفت
۱۲	کیف نفسانی بودن فضایل اخلاقی
۱۳	حکمت عملی و حکمت نظری (فضایل اخلاقی و فضایل عقلانی)
۱۷	نسبت اعتدال با فضایل اخلاقی و فضایل معرفتی
۱۹	مراتب ادراک
۱۹	قوه شناختی حس
۲۰	قوه شناختی خیال
۲۱	قوه شناختی عقل
۳۶	تمایز تشکیکی
۳۸	باور خطاناپذیر و فضایل
۴۱	رذایل مانع حصول معرفت
۴۳	اراده گروهی در شناخت
۴۴	تکامل در اثر تحصیل معرفت
۴۵	فرایند تحصیل باور دینی
۴۶	قوه ادراکی موهبتی
	فصل دوم: مبانی وجودشناسی ادراک و جایگاه فضایل عقلانی در
۴۹	ادراک از منظر ملاصدرا
۵۰	مقدمه
۵۰	قوای مشترک میان انسان و حیوان
۵۵	عقل قوه مختص نفس انسان
۵۵	عقل فطری و فضایل آ
۵۸	قوای ادراکی موهبتی
۶۲	خصایص قوای معرفتی

۶۳	عقل نظری و عقل عملی
۶۷	کارکرد متناظر عقل نظری و عقل عملی
۶۹	اشتداد وجودی و حرکت جوهری قوای شناختی
۷۳	اتحاد عالم و معلوم
۷۵	اتحاد حاسّ و محسوس
۷۹	اتحاد عاقل و معقول
۸۰	عدم جعل صور معقول از سوی نفس
۸۳	ماده بودن صورت معقول برای نفس عاقل

۹۳	فصل سوم: نظریه معرفت‌شناسی ملاصدرا
۹۴	مقدمه
۹۴	جایگاه فهم در معرفت
۹۷	جایگاه اراده و وجدان در فهم
۱۰۰	فضیلت فهم
۱۰۳	فضایل و رذایل عقلانی مؤثر بر فهم
۱۰۶	موانع حصول فهم
۱۰۸	انگیزه فهم
۱۱۰	فرایند فهم
۱۱۵	ملکه شدن فرایند فهم
۱۱۹	دامنه و حدود ادراک
۱۲۱	نقش اعتماد به دیگران در فهم

۱۲۴	منابع و مأخذ
-----	--------------

فلسفه در یونان باستان با دعوت سقراط از سوفیست‌ها به دانایی وارد مرحله جدیدی شد، مرحله‌ای که در آن معرفت و مسائل مربوط به آن اهمیت ویژه‌ای پیدا کرد. البته از جهتی سوفسطائیان در توجه دادن فیلسوفان به مسئله معرفت فضل تقدم دارند. از آن زمان تاکنون معرفت اصلی‌ترین دغدغه فلاسفه است و بخش عظیمی از فلسفه را پرداختن به معرفت اشغال کرده است. تبیین ماهیت معرفت و سازوکار و شرایط و زمینه تحصیل آن با اهمیت‌ترین بخش فلسفه است، زیرا نتایج حاصله از آن راهبرد تحصیل تمامی علوم است و نقش بسزایی در رشد و بالندگی علوم دارد. در معرفت‌شناسی راه و رسم تولید معرفت و عوامل دست‌اندرکار آن و تفاوت معرفت با سایر آگاهی‌ها روشن می‌شود. فلاسفه مسلمان نیز به اهمیت معرفت‌شناسی آگاه بوده‌اند و بخش بزرگی از اندیشه خود را مصروف آن کرده‌اند.

ابن سینا بنیانگذار فلسفه مشاء و ملاصدرا بنیانگذار حکمت متعالیه در جهان اسلام هستند. نظریه معرفت‌شناسی ایشان برخاسته از فلسفه یونان باستان و در عین حال مستقل از آن است، خصوصاً در بحث معرفت‌شناسی دینی نظریه‌های بدیعی

ارائه داده‌اند که حتی در زمان معاصر واجد اعتبارند. نظریه معرفت‌شناسی ابن‌سینا و ملاصدرا از متون دین اسلام، اخلاق اسلامی و عرفان اسلامی تغذیه کرده است و از این‌رو، متمایز از فلسفه یونان باستان است. با آن‌که از آن ریشه گرفته ولی تنه و شاخه‌های تنومند و استوار و گسترده‌ای دارد. به گونه‌ای که نظریه معرفت‌شناسی فلاسفه مسلمان غربی شایان توجهی دارد. البته نظریه معرفت‌شناسی هر یک از اندیشمندان مسلمان یادشده متفاوت از هم است و چنانچه نگاه مقایسه‌ای به نظریه معرفت‌شناسی ابن‌سینا و ملاصدرا داشته باشیم نکات مهمی را در خواهیم یافت. از جمله اینکه رأی این دو اندیشمند در خصوص ماهیت باور، قوای معرفتی، فرایند معرفتی، زمینه مناسب تشکیل باور، صدق، توجیه، فضایل مؤثر در شناخت، نقش اراده در شناخت، تکامل باور و... وجوه اشتراک و افتراق فراوانی دارند.

شایان ذکر است، در فلسفه معاصر ایران به بازخوانی نظریه معرفت‌شناسی ابن‌سینا و ملاصدرا نیاز مبرمی وجود دارد، لازم است جایگاه نظریه‌های ایشان در میان نظریه‌های امروزی شناخت تدقیق شود تا زمینه رشد و بالندگی معرفت و علم در جهان اسلام و ایران فراهم شود و ایرانیان همچون گذشته سهم بزرگی در پیشبرد علم و دانش داشته باشند.

در پایان لازم است از جناب آقای عزیز احدی مدیر انتشارات محقق

اردبیلی که همراهی نمودند و این اثر به زیور چاپ آراسته شد تشکر نمایم.

مؤلف

اکرم عسکرزاده مزرعه

تایستان ۱۴۰۰

www.ketab.ir